

4343203 Winter 2024 Solution - Gujarati

પ્રશ્ન 1(a): જાવામાં વિવિધ પ્રિમિટિવ ડેટા ટાઇપ્સની યાદી બનાવો. (ગુણ: 03)

જવાબ 1(a)

જાવામાં 8 પ્રિમિટિવ ડેટા ટાઇપ્સ છે:

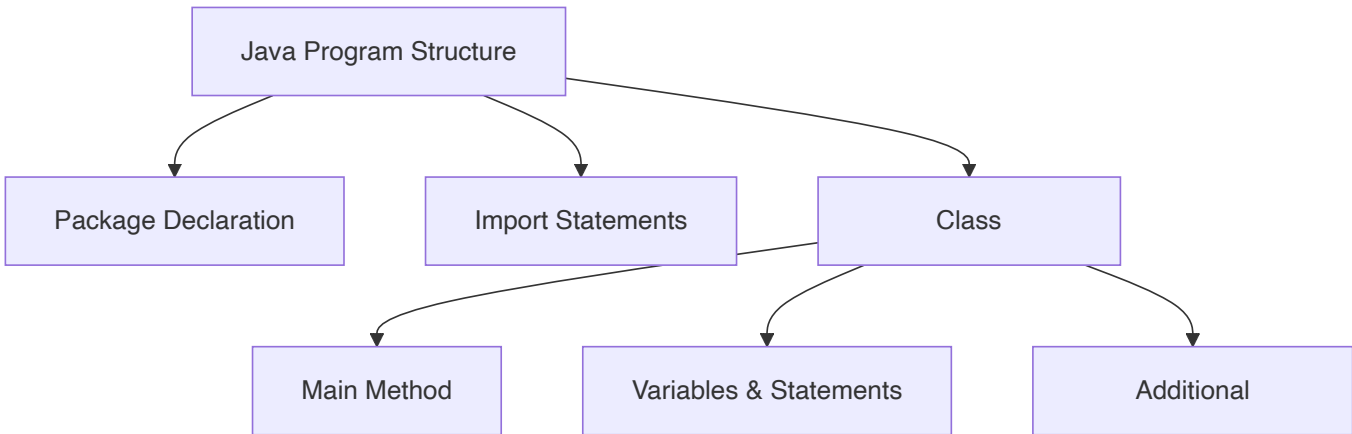
ડેટા ટાઇપ	સાઇઝ	વર્ણન
byte	1 byte	-128 થી 127 સુધીના પૂર્ણાંક સંગ્રહ કરે છે
short	2 bytes	-32,768 થી 32,767 સુધીના પૂર્ણાંક સંગ્રહ કરે છે
int	4 bytes	-2^{31} થી $2^{31}-1$ સુધીના પૂર્ણાંક સંગ્રહ કરે છે
long	8 bytes	-2^{63} થી $2^{63}-1$ સુધીના પૂર્ણાંક સંગ્રહ કરે છે
float	4 bytes	6-7 દશાંશ અંકો સાથે અપૂર્ણાંક સંખ્યાઓ સંગ્રહ કરે છે
double	8 bytes	15 દશાંશ અંકો સાથે અપૂર્ણાંક સંખ્યાઓ સંગ્રહ કરે છે
boolean	1 bit	true અથવા false કિંમતો સંગ્રહ કરે છે
char	2 bytes	એકલ અક્ષર/કેરેક્ટર અથવા ASCII કિંમત સંગ્રહ કરે છે

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "I See Bears Drinking Chocolate Foam Latte" (Int, Char, Boolean, Double, Character, Float, Long)

પ્રશ્ન 1(b): યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે જાવા પ્રોગ્રામનું માળખું સમજાવો. (ગુણ: 04)

જવાબ 1(b)

જાવા પ્રોગ્રામનું માળખું કેટલાક મુખ્ય ઘટકોથી બનેલું છે:


```
// 1. Package Declaration (વૅકલ્પિક)
```

```
package com.example;

// 2. Import Statements (વૈકલ્પિક)
import java.util.Scanner;

// 3. Class Declaration (આવશ્યક)
public class HelloWorld {

    // 4. Main Method (એક્ઝિક્યુટેબલ પ્રોગ્રામ માટે આવશ્યક)
    public static void main(String[] args) {

        // 5. Variables, Statements, અને Expressions
        String message = "Hello, World!";
        System.out.println(message);

    } // End of main method

    // 6. Additional Methods (વૈકલ્પિક)
    public static void greet() {
        System.out.println("Welcome!");
    }

} // End of class
```

મુખ્ય ઘટકો:

- **Package Declaration:** સંબંધિત ક્લાસને વ્યવસ્થિત કરે છે
- **Import Statements:** અન્ય પેકેજમાંથી ક્લાસનો ઉપયોગ કરે છે
- **Class Declaration:** બધા કોડ ધરાવે છે અને ઓબ્જેક્ટના ગુણધર્મો નિર્ધારિત કરે છે
- **Main Method:** પ્રોગ્રામનો શરૂઆતનો બિંદુ (ચોક્કસ જ બતાવ્યા મુજબ હોવો જોઈએ)
- **Statements:** વ્યક્તિગત સૂચનાઓ
- **Methods:** ચોક્કસ કાર્યક્ષમતા સાથે ફરીથી ઉપયોગ કરી શકાય તેવા કોડ બ્લોક્સ

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "PICS M" - Package, Imports, Class, Statements, Methods

પ્રશ્ન 1(c): જાવામાં એરિથમેટિક ઓપરેટર્સની યાદી બનાવો. કોઈપણ ત્રણ એરિથમેટિક ઓપરેટર્સનો ઉપયોગ કરીને એક જાવા પ્રોગ્રામ બનાવો અને પ્રોગ્રામનું આઉટપુટ બતાવો. (ગુણ: 07)

જવાબ 1(c)

જાવામાં એરિથમેટિક ઓપરેટર્સ

ઓપરેટર	વર્ણન	ઉદાહરણ
+	સરવાળો	a + b
-	બાદબાકી	a - b
*	ગુણાકાર	a * b
/	ભાગાકાર	a / b
%	મોડ્યુલસ (બાકી)	a % b
++	ઇન્ક્રિમેન્ટ	a++ અથવા ++a
--	ડિક્રિમેન્ટ	a-- અથવા --a

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "MASID++" (Multiply, Add, Subtract, Increment, Decrement, Divide, Modulus)

ત્રણ એરિથમેટિક ઓપરેટર્સનો ઉપયોગ કરતો જાવા પ્રોગ્રામ

```
public class ArithmeticDemo {
    public static void main(String[] args) {
        // વેરિએબલ્સ ડિક્લેર કરો
        int num1 = 20;
        int num2 = 5;
        int result1, result2, result3;

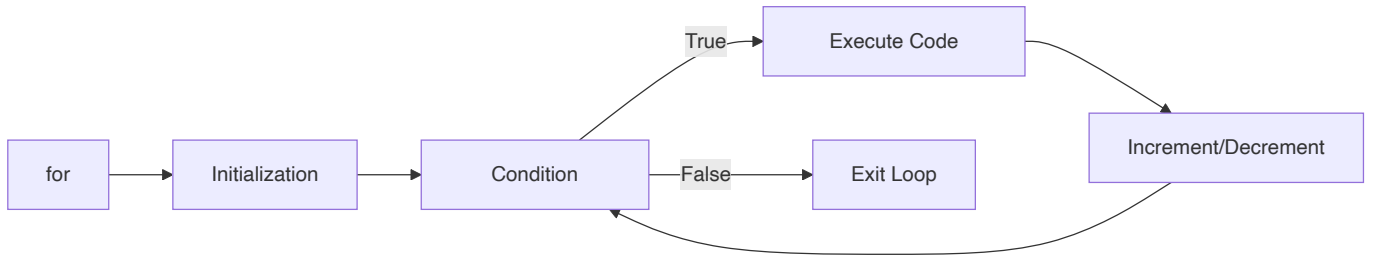
        // ત્રણ એરિથમેટિક ઓપરેટર્સનો ઉપયોગ
        result1 = num1 + num2; // સરવાળો
        result2 = num1 - num2; // બાદબાકી
        result3 = num1 * num2; // ગુણાકાર

        // આઉટપુટ દર્શાવો
        System.out.println("પ્રથમ સંખ્યા: " + num1);
        System.out.println("બીજી સંખ્યા: " + num2);
        System.out.println("સરવાળો: " + result1); // આઉટપુટ: 25
        System.out.println("બાદબાકી: " + result2); // આઉટપુટ: 15
        System.out.println("ગુણાકાર: " + result3); // આઉટપુટ: 100
    }
}
```

પ્રશ્ન 1(c OR): જાવા for લૂપ સ્ટેટમેન્ટનો સિન્ટેક્સ લખો. 1 થી 10 સુધીના પ્રાથમ નંબર શોધવા માટે એક જાવા પ્રોગ્રામ બનાવો. (ગુણ: 07)

જવાબ 1(c OR)

જાવા for લૂપનો સિન્ટેક્સ


```
for (initialization; condition; increment/decrement) {  
    // કોડ જે execute થશે  
}
```

મુખ્ય ભાગો:

- **Initialization:** શરૂઆતમાં એક વખત execute થાય છે
- **Condition:** દરેક iteration પહેલાં ચેક થાય છે
- **Increment/Decrement:** દરેક iteration પછી execute થાય છે

1 થી 10 સુધીના પ્રાથમ નંબર શોધવા માટેનો જાવા પ્રોગ્રામ

```
public class PrimeNumbers {  
    public static void main(String[] args) {  
        System.out.println("1 થી 10 સુધીના પ્રાથમ નંબર:");  
  
        // આઉટર લૂપ - 1 થી 10 સુધીની દરેક સંખ્યા ચેક કરો  
        for (int num = 1; num <= 10; num++) {  
            boolean isPrime = true;  
  
            // 1 ને સ્કિપ કરો કારણ કે તે પ્રાથમ નંબર નથી  
            if (num == 1) {  
                isPrime = false;  
            }  
  
            // ઇનર લૂપ - કોઈપણ સંખ્યાથી ભાગી શકાય છે કે નહીં તપાસો  
            for (int i = 2; i < num; i++) {  
                if (num % i == 0) {  
                    isPrime = false;  
                    break;  
                }  
            }  
  
            // જો પ્રાથમ હોય તો પ્રિન્ટ કરો  
            if (isPrime) {  
                System.out.print(num + " ");  
            }  
        }  
        // આઉટપુટ: 2 3 5 7  
    }  
}
```

પ્રાઇમ નંબર માટે યાદ રાખવાની ટ્રિક: "2357" - આ 1 અને 10 વચ્ચેના પ્રાઇમ નંબર છે

પ્રશ્ન 2(a): પ્રોસીજર-ઓરિએન્ટેડ પ્રોગ્રામિંગ (POP) અને ઓબ્જેક્ટ-ઓરિએન્ટેડ પ્રોગ્રામિંગ (OOP) વચ્ચેના તફાવતો જણાવો. (ગુણ: 03)

જવાબ 2(a)

પ્રોસીજર-ઓરિએન્ટેડ પ્રોગ્રામિંગ (POP)	ઓબ્જેક્ટ-ઓરિએન્ટેડ પ્રોગ્રામિંગ (OOP)
ફંક્શન-કેન્દ્રિત અભિગમ	ઓબ્જેક્ટ-કેન્દ્રિત અભિગમ
ડેટા ફંક્શન વચ્ચે મુક્તપણે હલનચલન કરે છે	ડેટા ઓબ્જેક્ટ્સમાં એન્કેપ્સ્યુલેટેડ થયેલ છે
ટોપ-ડાઉન અભિગમને અનુસરે છે	બોટમ-અપ અભિગમને અનુસરે છે
સુરક્ષા ઓછી છે (ડેટા ગ્લોબલ છે)	સુરક્ષા વધુ છે (ડેટા હાઈડિંગ)
ઇન્હેરિટન્સનો કોઈ ખ્યાલ નથી	ઇન્હેરિટન્સ અને રીયુઝેબિલિટીને સપોર્ટ કરે છે
ઉદાહરણો: C, FORTRAN, Pascal	ઉદાહરણો: Java, C++, Python

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "FEED SI" - Focus, Encapsulation, Execution, Data access, Security, Inheritance

પ્રશ્ન 2(b): static કીવર્ડ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (ગુણ: 04)

જવાબ 2(b)

જાવામાં static કીવર્ડ:

- સભ્યને ઓબ્જેક્ટને બદલે ક્લાસની માલિકી બનાવે છે
- વેરિએબલ્સ, મેથડ્સ, બ્લોક્સ, અને નેસ્ટેડ ક્લાસમાં લાગુ કરી શકાય છે
- Static સભ્યો ક્લાસ લોડ થાય ત્યારે મેમરીમાં લોડ થાય છે
- ઓબ્જેક્ટ્સ બનાવ્યા વિના ઍક્સેસ કરી શકાય છે

```
public class StaticDemo {
    // Static વેરિએબલ - બધા ઇન્સ્ટન્સમાં શેર થાય છે
    static int count = 0;

    // ઇન્સ્ટન્સ વેરિએબલ - દરેક ઇન્સ્ટન્સ માટે અનન્ય
    int instanceNum;

    // કન્સ્ટ્રક્ટર
    StaticDemo() {
        count++;           // Static કાઉન્ટ વધારો
        instanceNum = count; // ઇન્સ્ટન્સ નંબર અસાધન કરો
    }

    // Static મેથડ
    static void displayCount() {
```

```

        System.out.println("કુલ ઓબ્જેક્ટ્સ: " + count);
    }

    public static void main(String[] args) {
        // ઓબ્જેક્ટ વિના static મેથડનો ઍક્સેસ કરો
        StaticDemo.displayCount(); // આઉટપુટ: કુલ ઓબ્જેક્ટ્સ: 0

        // ઓબ્જેક્ટ્સ બનાવો
        StaticDemo obj1 = new StaticDemo();
        StaticDemo obj2 = new StaticDemo();

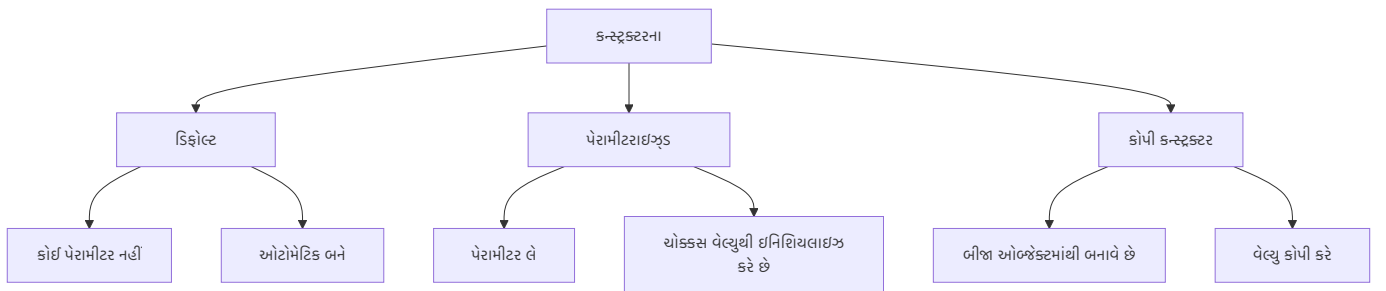
        // static મેથડ કૉલ કરો
        StaticDemo.displayCount(); // આઉટપુટ: કુલ ઓબ્જેક્ટ્સ: 2
    }
}

```

પ્રશ્ન 2(c): કન્સ્ટ્રક્ટર વ્યાખ્યાયિત કરો. કન્સ્ટ્રક્ટરના પ્રકારો જણાવો. પેરામીટરાઇઝ્ડ કન્સ્ટ્રક્ટર સમજાવવા માટે એક જાવા કોડ બનાવો. (ગુણ: 07)

જવાબ 2(c)

કન્સ્ટ્રક્ટર: જ્યારે ઓબ્જેક્ટ્સ બનાવવામાં આવે છે ત્યારે તેને ઇનિશિયલાઇઝ કરવા માટે વપરાતી મેથડનો વિશેષ પ્રકાર. તે ક્લાસના નામ જેવું જ નામ ધરાવે છે અને તેનો કોઈ રિટર્ન ટાઇપ નથી.

કન્સ્ટ્રક્ટરના પ્રકારો:

1. **ડિફોલ્ટ કન્સ્ટ્રક્ટર:** કોઈ પેરામીટર નથી, જો કોઈ કન્સ્ટ્રક્ટર ન હોય તો જાવા દ્વારા બનાવવામાં આવે છે
2. **પેરામીટરાઇઝ્ડ કન્સ્ટ્રક્ટર:** ઓબ્જેક્ટને ચોક્કસ વેલ્યુથી ઇનિશિયલાઇઝ કરવા માટે પેરામીટર લે છે
3. **કોપી કન્સ્ટ્રક્ટર:** બીજા ઓબ્જેક્ટમાંથી વેલ્યુ કોપી કરીને ઓબ્જેક્ટ બનાવે છે

પેરામીટરાઇઝ્ડ કન્સ્ટ્રક્ટર માટે જાવા કોડ:

```

public class Student {
    // ઇન્સ્ટન્સ વેરિએબલ્સ
    private int id;
    private String name;
    private double marks;

    // પેરામીટરાઇઝ્ડ કન્સ્ટ્રક્ટર
    public Student(int studentId, String studentName, double studentMarks) {
        id = studentId;
    }
}

```

```

        name = studentName;
        marks = studentMarks;
    }

    // વિધાર્થીની વિગતો દર્શાવવા માટેની મેથડ
    public void displayDetails() {
        System.out.println("વિધાર્થી ID: " + id);
        System.out.println("વિધાર્થીનું નામ: " + name);
        System.out.println("વિધાર્થીના માર્ક્સ: " + marks);
    }

    public static void main(String[] args) {
        // પેરામીટરાઇઝ્ડ કન્સ્ટ્રક્ટરનો ઉપયોગ કરીને ઓબ્જેક્ટ બનાવવા
        Student s1 = new Student(101, "રાજ", 85.5);
        Student s2 = new Student(102, "પ્રિયા", 92.0);

        // વિધાર્થીની વિગતો દર્શાવવી
        System.out.println("પ્રથમ વિધાર્થી:");
        s1.displayDetails();

        System.out.println("\nબીજો વિધાર્થી:");
        s2.displayDetails();
    }
}

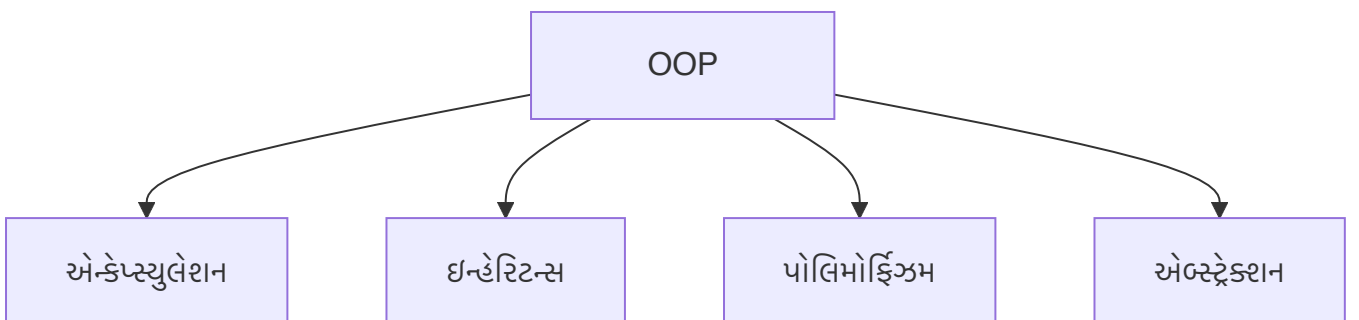
```

કન્સ્ટ્રક્ટરના પ્રકારો માટે યાદ રાખવાની ટ્રિક: "DPC" - Default, Parameterized, Copy

પ્રશ્ન 2(a OR): જાવામાં મૂળભૂત OOP કૉન્સેપ્ટ્સની યાદી બનાવો અને કોઈ એક સમજાવો. (ગુણ: 03)

જવાબ 2(a OR)

જાવામાં મૂળભૂત OOP કૉન્સેપ્ટ્સ:

- **એન્કેપ્સ્યુલેશન:** ડેટા અને તેના પર કામ કરતી મેથડ્સને એક સાથે બાંધવાનો પ્રોસેસ
- **ઇન્હેરિટન્સ:** હાલના ક્લાસમાંથી નવા ક્લાસ બનાવવા
- **પોલિમોર્ફિઝમ:** એક જ મેથડ અલગ-અલગ સંદર્ભમાં અલગ રીતે વર્તે છે
- **એબ્સ્ટ્રેક્શન:** જટિલ ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન ડિટેલ્સ છુપાવવી, ફક્ત ફંક્શનલિટી બતાવવી

એન્કેપ્સ્યુલેશનનું સ્પષ્ટીકરણ:

એન્કેપ્સ્યુલેશન એ ડેટા અને મેથડ્સને એક એકમ (ક્લાસ) તરીકે **બાંધવાની** અને બહારની દુનિયાથી ડેટાને **છુપાવવાની** પ્રક્રિયા છે. તે આ રીતે હાંસલ થાય છે:

- **પ્રાઇવેટ ડેટા મેમ્બર્સ:** ક્લાસની અંદર એક્સેસ મર્યાદિત
- **પબ્લિક ગેટર/સેટર મેથડ્સ:** પ્રાઇવેટ ડેટાનો નિયંત્રિત એક્સેસ
- **ફાયદા:** વધુ સુરક્ષા, ડેટા છુપાવવો, અને મોડ્યુલર કોડ

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "EIPA" - Encapsulation, Inheritance, Polymorphism, Abstraction

પ્રશ્ન 2(b OR): final કીવર્ડ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (ગુણ: 04)

જવાબ 2(b OR)

જાવામાં **final** કીવર્ડ:

- **ફોન્ટ-ન્ટ્સ** બનાવે છે જે બદલી શકાતા નથી
- **વેરિએબલ્સ, મેથડ્સ, અને ક્લાસમાં** લાગુ કરી શકાય છે
- **Final વેરિએબલ:** ઇનિશિયલાઇઝેશન પછી વેલ્યુ બદલી શકાતી નથી
- **Final મેથડ:** સબક્લાસ દ્વારા ઓવરરાઇડ કરી શકાતી નથી
- **Final ક્લાસ:** એક્સટેન્ડ કરી શકાતી નથી (ઇનહેરિટેન્સ નહીં)

```
public class FinalDemo {
    // Final વેરિએબલ (ફોન્ટ-ન્ટ)
    final double PI = 3.14159;

    // Final મેથડ
    final void display() {
        System.out.println("આ મેથડ ઓવરરાઇડ થઈ શકતી નથી");
    }

    public static void main(String[] args) {
        FinalDemo obj = new FinalDemo();

        // Final વેરિએબલનો ઉપયોગ
        System.out.println("PI ની વેલ્યુ: " + obj.PI);

        // Final વેરિએબલ મોડિફાઇ કરી શકાતી નથી
        // obj.PI = 3.14; // આ કમ્પાઇલેશન એરર થશે

        // Final મેથડ કૉલિંગ
        obj.display();
    }
}

// Final ક્લાસ
final class SecureClass {
    void show() {
        System.out.println("આ ક્લાસ એક્સટેન્ડ થઈ શકતો નથી");
    }
}
```



```

    }
}

// Final ક્લાસ એક્સટેન્ડ કરી શકાતો નથી
// class ChildClass extends SecureClass {} // આ કમ્પાઇલેશન એરર થશે

## પ્રશ્ન 2(c OR): જાવા એક્સેસ મોડિફાયરનો સ્કોપ લખો. public મોડિફાયર સમજાવવા માટે એક જાવા કોડ બનાવો. (ગુણ: 07)

### જવાબ 2(c OR):

**જાવા એક્સેસ મોડિફાયર્સનો સ્કોપ**:
```

મોડિફાયર	ક્લાસ	પેકેજ	સબક્લાસ	વર્લ્ડ
private	હા	ના	ના	ના
default	(કોઈ મોડિફાયર નહીં)	હા	હા	ના
protected	હા	હા	હા	ના
public	હા	હા	હા	હા

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: **"**Pri-De-Pro-Pub**"** (Private-Default-Protected-Public) વધતી એક્સેસિબિલિટી સાથે

public મોડિફાયર સમજાવવા માટે જાવા કોડ:

```

```java
// ફાઇલ: AccessDemo.java
package demo.access;

public class AccessDemo {
    // Public વેરિએબલ
    public int publicVar = 100;

    // Public મેથડ
    public void publicMethod() {
        System.out.println("આ એક public મેથડ છે");
        System.out.println("Public વેરિએબલની વેલ્યુ: " + publicVar);
    }

    public static void main(String[] args) {
        // એક ક્લાસનો ઓબ્જેક્ટ બનાવવો
        AccessDemo obj1 = new AccessDemo();

        // એક ક્લાસમાં public મેમ્બર્સ એક્સેસ કરવા
        System.out.println("એક ક્લાસમાંથી એક્સેસ: " + obj1.publicVar);
        obj1.publicMethod();
    }
}

// ફાઇલ: AccessTester.java
package demo.access;

```

```
public class AccessTester {  
    public static void main(String[] args) {  
        // AccessDemo ક્લાસનો ઓબ્જેક્ટ બનાવવો  
        AccessDemo obj = new AccessDemo();  
  
        // અલગ ક્લાસમાંથી public મેમ્બર્સ એક્સેસ કરવા  
        System.out.println("અલગ ક્લાસમાંથી એક્સેસ: " + obj.publicVar);  
        obj.publicMethod();  
  
        // કોઈપણ પેકેજ, ક્લાસ, કે સબક્લાસમાંથી એક્સેસ થઈ શકે છે  
    }  
}
```

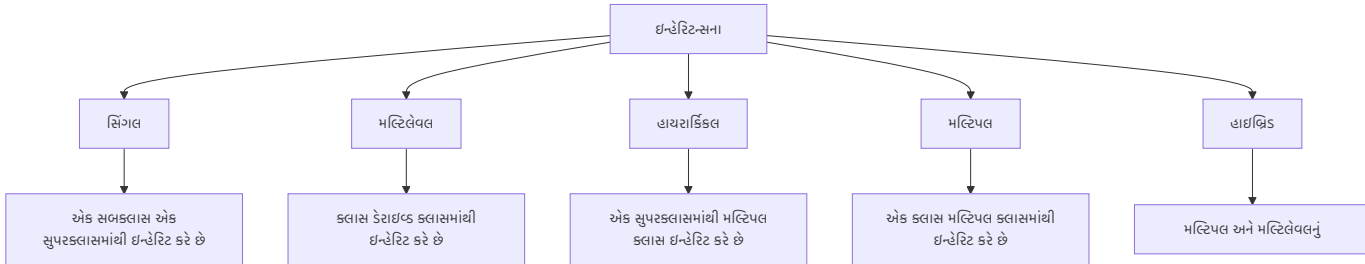
Public મોડિફાયર વિશે મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- બધે એક્સેસિબલ: ક્લાસમાં, પેકેજમાં, સબક્લાસમાં, અને પેકેજની બહાર
- ઇન્ટરફેસ, API મેથડ્સ, અને જનરલ-પર્પઝ ફંક્શનાલિટી માટે વપરાય છે
- મહત્તમ એક્સેસિબિલિટી ઓછામાં ઓછા પ્રતિબંધ સાથે આપે છે
- એન્કેપ્સ્યુલેશન જાળવવા માટે સાવચેતીથી વાપરવું જોઈએ

પ્રશ્ન 3(a): ઇન્હેરિટન્સના વિવિધ પ્રકારો જણાવો અને ઉદાહરણ સાથે કોઈ એક સમજાવો. (ગુણ: 03)

જવાબ 3(a)

જાવામાં ઇન્હેરિટન્સના પ્રકારો:

પ્રકાર	વર્ણન
સિંગલ	એક સબક્લાસ એક સુપરક્લાસમાંથી ઇન્હેરિટ કરે છે
મલ્ટિલેવલ	ક્લાસ ડેરાઇવ્ડ ક્લાસમાંથી ઇન્હેરિટ કરે છે
હાયરાર્કિકલ	એક સુપરક્લાસમાંથી મલ્ટિપલ ક્લાસ ઇન્હેરિટ કરે છે
મલ્ટિપલ	એક ક્લાસ મલ્ટિપલ ક્લાસમાંથી ઇન્હેરિટ કરે છે (જાવામાં ઇન્ટરફેસ દ્વારા)
હાઇબ્રિડ	મલ્ટિપલ અને મલ્ટિલેવલ ઇન્હેરિટન્સનું સંયોજન

સિંગલ ઇન્હેરિટન્સનું ઉદાહરણ:

```
// પેરન્ટ ક્લાસ
class Animal {
    void eat() {
        System.out.println("પ્રાણી ખાઈ રહ્યું છે");
    }
}

// Animal ક્લાસમાંથી ઇન્હેરિટ થતો ચાઇલ્ડ ક્લાસ
class Dog extends Animal {
    void bark() {
        System.out.println("કૂતરો ભસી રહ્યો છે");
    }
}

// ઉપયોગ
class InheritanceDemo {
    public static void main(String[] args) {
        Dog d = new Dog();
        d.eat(); // Animal ક્લાસમાંથી ઇન્હેરિટ કરેલ
        d.bark(); // Dog ક્લાસની પોતાની મેથડ
    }
}
```

ચાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "SIMHH" - Single, Inheritance, Multiple, Hierarchical, Hybrid

પ્રશ્ન 3(b): StringBuffer ક્લાસની કોઈપણ બે મેથડ્સ યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (ગુણ: 04)

જવાબ 3(b)

StringBuffer ક્લાસની મેથડ્સ:

1. **append():** StringBufferના અંતમાં કેરેક્ટર્સ ઉમેરે છે
2. **insert():** ચોક્કસ પોઝિશન પર કેરેક્ટર્સ દાખલ કરે છે

```
public class StringBufferDemo {
    public static void main(String[] args) {
        // StringBuffer ઓબ્જેક્ટ બનાવો
        StringBuffer sb = new StringBuffer("Hello");

        // 1. append() મેથડ
        sb.append(" World");
        System.out.println("append પછી: " + sb); // આઉટપુટ: Hello World

        // 2. insert() મેથડ
        sb.insert(5, " Java");
        System.out.println("insert પછી: " + sb); // આઉટપુટ: Hello Java World

        // StringBuffer વિશે વધારાની માહિતી
        System.out.println("લંબાઈ: " + sb.length());
    }
}
```

```
        System.out.println("કેપેસિટી: " + sb.capacity());
    }
}
```

અન્ય મહત્વપૂર્ણ StringBuffer મેથડ્સ:

- **delete(int start, int end):** કેરેક્ટર્સ દૂર કરે છે
- **reverse():** કેરેક્ટર્સને ઉલટાવે છે
- **replace(int start, int end, String str):** કેરેક્ટર્સ બદલે છે
- **capacity():** વર્તમાન કેપેસિટી પાછી આપે છે

પ્રશ્ન 3(ક): ઇન્ટરફેસ વ્યાખ્યાયિત કરો. ઇન્ટરફેસનો ઉપયોગ કરીને મલ્ટિપલ ઇન્ટેરિટન્સ દર્શાવવા માટે એક જાવા પ્રોગ્રામ લખો. (ગુણ: 07)

જવાબ 3(ક)

ઇન્ટરફેસ: ક્લાસનો બ્લૂપ્રિન્ટ જેમાં **એબ્સ્ટ્રેક્ટ મેથડ્સ** અને **કોન્સ્ટન્ટ્સ** હોય છે. તે ક્લાસ "શું" કરે છે તે દર્શાવે છે, "કેવી રીતે" નહીં. તે જાવામાં મલ્ટિપલ ઇન્ટેરિટન્સને સપોર્ટ કરે છે.

લક્ષણો:

- બધી મેથડ્સ ડિફોલ્ટ રીતે **public** અને **abstract** છે
- બધા વેરિએબલ્સ ડિફોલ્ટ રીતે **public, static, અને final** છે
- ઇન્સ્ટન્સિએટ કરી શકાતું નથી (ઓબ્જેક્ટ નહીં)
- **implements** કીવર્ડ વડે ઇમ્પ્લિમેન્ટ થાય છે

```
// પ્રથમ ઇન્ટરફેસ
interface Drawable {
    void draw(); // એબ્સ્ટ્રેક્ટ મેથડ

    // કોન્સ્ટન્ટ
    int SIZE = 10;
}

// બીજો ઇન્ટરફેસ
interface Colorable {
    void setColor(String color); // એબ્સ્ટ્રેક્ટ મેથડ
}

// મલ્ટિપલ ઇન્ટરફેસ ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરતો ક્લાસ (મલ્ટિપલ ઇન્ટેરિટન્સ)
class Circle implements Drawable, Colorable {
    private String color;

    // Drawable ઇન્ટરફેસની મેથડ ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરવી
    @Override
    public void draw() {
        System.out.println(SIZE + " સાઇઝ સાથે સર્કલ દોરી રહ્યા છીએ");
    }
}
```

```

// Colorable ઇન્ટરફેસની મેથડ ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરવી
@Override
public void setColor(String color) {
    this.color = color;
    System.out.println("સર્કલનો કલર " + color + " સેટ કર્યો");
}

// વધારાની મેથડ
public void displayInfo() {
    System.out.println("આ એક " + color + " સર્કલ છે");
}
}

// મુખ્ય ક્લાસ
public class InterfaceDemo {
    public static void main(String[] args) {
        Circle c = new Circle();
        c.draw();           // Drawable ઇન્ટરફેસથી
        c.setColor("લાલ"); // Colorable ઇન્ટરફેસથી
        c.displayInfo();    // Circle ક્લાસની પોતાની મેથડ

        // ઇન્ટરફેસ રેફરન્સ વેરિએબલ્સનો ઉપયોગ
        Drawable d = new Circle();
        d.draw(); // ફક્ત Drawable મેથડ્સ જ કૉલ કરી શકાય

        Colorable col = new Circle();
        col.setColor("વાદળી"); // ફક્ત Colorable મેથડ્સ જ કૉલ કરી શકાય
    }
}

```

ઇન્ટરફેસ માટે યાદ રાખવાની ટ્રિક: "CAMP" - Constants, Abstract methods, Multiple inheritance, Public

**પ્રશ્ન 3(a OR): એબ્સ્ટ્રેક્ટ ક્લાસ અને ઇન્ટરફેસ વચ્ચેના તફાવતો આપો.
(ગુણ: 03)**

જવાબ 3(a OR)

એબ્સ્ટ્રેક્ટ ક્લાસ	ઇન્ટરફેસ
abstract કીવર્ડનો ઉપયોગ કરે છે	interface કીવર્ડનો ઉપયોગ કરે છે
એબ્સ્ટ્રેક્ટ અને નોન-એબ્સ્ટ્રેક્ટ મેથડ્સ હોઈ શકે છે	બધી મેથડ્સ ડિફોલ્ટ રીતે એબ્સ્ટ્રેક્ટ છે (Java 8 પહેલાં)
કન્સ્ટ્રક્ટર્સ હોઈ શકે છે	કન્સ્ટ્રક્ટર્સ ન હોઈ શકે
આંશિક ઇમ્પ્લિમેન્ટેશનને સપોર્ટ કરે છે	સંપૂર્ણ એબ્સ્ટ્રેક્શન આપે છે
ફક્ત સિંગલ ઇન્હેરિટન્સ	મલ્ટિપલ ઇન્હેરિટન્સ ને સપોર્ટ કરે છે
ઇન્સ્ટન્સ વેરિએબલ્સ હોઈ શકે છે	વેરિએબલ્સ ફક્ત static અને final જ હોય છે
મેથડ્સ કોઈપણ એક્સેસ મોડિફાયર ધરાવી શકે છે	મેથડ્સ ડિફોલ્ટ રીતે public છે

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "CAMP vs SCIM"

- ઇન્ટરફેસ માટે: Constants, Abstract methods, Multiple inheritance, Public
- એબ્સ્ટ્રેક્ટ માટે: Some implementation, Constructors, Instance variables, Mixed access

પ્રશ્ન 3(b OR): String ક્લાસની કોઈપણ બે મેથડ્સ યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (ગુણ: 04)

જવાબ 3(b OR)

String ક્લાસની મેથડ્સ:

- substring():** સ્ટ્રિંગનો એક ભાગ કાઢે છે
- equals():** સ્ટ્રિંગ કન્ટેન્ટ સરખાવે છે

```
public class StringMethodsDemo {
    public static void main(String[] args) {
        String str = "Hello Java Programming";

        // 1. substring() મેથડ
        String sub1 = str.substring(6);           // ઇન્ડેક્સ 6 થી અંત સુધી
        String sub2 = str.substring(6, 10);       // ઇન્ડેક્સ 6 થી 9 સુધી

        System.out.println("ઓરિજિનલ: " + str);
        System.out.println("substring(6): " + sub1);           // આઉટપુટ: Java Programming
        System.out.println("substring(6, 10): " + sub2);       // આઉટપુટ: Java

        // 2. equals() મેથડ
        String s1 = "Java";
        String s2 = "java";
        String s3 = "Java";
        String s4 = new String("Java");

        System.out.println("s1.equals(s2): " + s1.equals(s2));           // false
        System.out.println("s1.equals(s3): " + s1.equals(s3));           // true
    }
}
```

```
System.out.println("s1.equals(s4): " + s1.equals(s4)); // true
System.out.println("s1.equalsIgnoreCase(s2): " + s1.equalsIgnoreCase(s2)); // true
System.out.println("s1 == s3: " + (s1 == s3)); // true
System.out.println("s1 == s4: " + (s1 == s4)); // false (અલગ)
ઓબ્જેક્ટ્સ)
}
}
```

અન્ય મહત્વપૂર્ણ String મેથડ્સ:

- **length():** સ્ટ્રિંગની લંબાઈ પાછી આપે છે
- **charAt():** ચોક્કસ પોઝિશન પર કેરેક્ટર પાછો આપે છે
- **indexOf():** સબસ્ટ્રિંગનો ઇન્ડેક્સ પાછો આપે છે
- **concat():** સ્ટ્રિંગ્સને જોડે છે
- **replace():** કેરેક્ટર્સ/સબસ્ટ્રિંગ્સ બદલે છે

પ્રશ્ન 3(c OR): પેકેજ સમજાવો અને યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે પેકેજ બનાવવાના પગલાં જણાવો. (ગુણ: 07)

જવાબ 3(c OR)

પેકેજ: એક નેમસ્પેસ જે સંબંધિત ક્લાસ અને ઇન્ટરફેસને વ્યવસ્થિત કરે છે. તે **નેમિંગ કોન્વેન્શન્સ** ટાળવા અને **એક્સેસ કંટ્રોલ મેનેજ કરવામાં** મદદ કરે છે.

પેકેજના ફાયદા:

- **નેમસ્પેસ મેનેજમેન્ટ:** નેમિંગ કોન્વેન્શન્સ ટાળે છે
- **એક્સેસ કંટ્રોલ:** ક્લાસની વિઝિબિલિટી નિયંત્રિત કરે છે
- **કોડ ઓર્ગેનાઇઝેશન:** સંબંધિત ક્લાસને સમૂહમાં રાખે છે

પેકેજ બનાવવા અને વાપરવાના પગલાં:

1. ફાઇલની શરૂઆતમાં પેકેજ **ડિક્લેર** કરો
2. યોગ્ય ડિરેક્ટરી સ્ટ્રક્ચર સાથે ફાઇલ **સેવ** કરો
3. યોગ્ય પેકેજ સ્ટ્રક્ચર સાથે ફાઇલ **કમ્પાઇલ** કરો
4. પેકેજને ઇમ્પોર્ટ કરીને **ઉપયોગ** કરો

```
// પગલું 1: પેકેજ ડિક્લેર કરો (Calculator.java તરીકે સેવ કરો)
package com.mymath.util;

public class Calculator {
    // Calculator મેથડ્સ
    public int add(int a, int b) {
        return a + b;
    }

    public int subtract(int a, int b) {
```

```

        return a - b;
    }

    public int multiply(int a, int b) {
        return a * b;
    }

    public int divide(int a, int b) {
        if (b == 0) {
            System.out.println("શૂન્યથી ભાગી શકાતું નથી");
            return 0;
        }
        return a / b;
    }
}

// પગલું 4: પેકેજનો ઉપયોગ કરો (PackageDemo.java તરીકે સેવ કરો)
// પેકેજનો ઉપયોગ કરતી અલગ ફાઇલ
import com.mymath.util.Calculator;

public class PackageDemo {
    public static void main(String[] args) {
        // Calculator ક્લાસનો ઓબ્જેક્ટ બનાવો
        Calculator calc = new Calculator();

        // મેથડ્સનો ઉપયોગ કરો
        System.out.println("10 + 5 = " + calc.add(10, 5));
        System.out.println("10 - 5 = " + calc.subtract(10, 5));
        System.out.println("10 * 5 = " + calc.multiply(10, 5));
        System.out.println("10 / 5 = " + calc.divide(10, 5));
    }
}

```

પગલાં 2 & 3 માટે ટર્મિનલ કમાન્ડ્સ:

```

# ડિરેક્ટરી સ્ટ્રક્ચર બનાવો
mkdir -p com/mymath/util

# સોર્સ ફાઇલને યોગ્ય ડિરેક્ટરીમાં મૂવ કરો
mv Calculator.java com/mymath/util/

# યોગ્ય ડિરેક્ટરી સ્ટ્રક્ચર સાથે કમ્પાઇલ કરો
javac com/mymath/util/Calculator.java

# મુખ્ય ક્લાસ કમ્પાઇલ અને રન કરો
javac PackageDemo.java
java PackageDemo

```

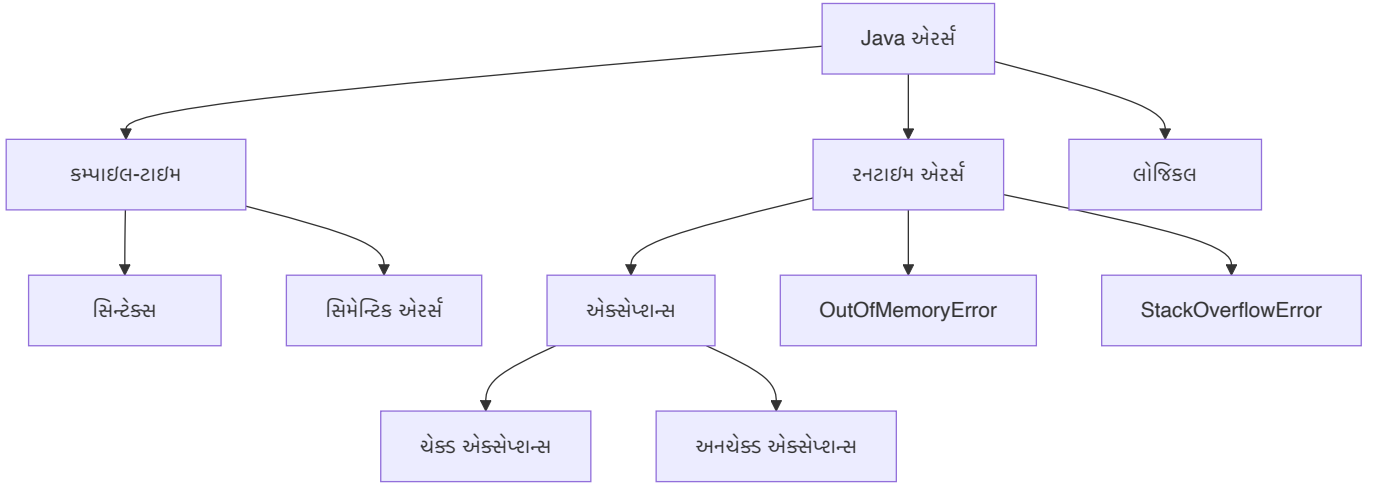
પેકેજ બનાવવા માટે યાદ રાખવાની ટ્રિક: "DCCU" - Declare, Create directory, Compile, Use/import

પ્રશ્ન 4(a): જાવામાં એરર્સના પ્રકારો જણાવો. (ગુણ: 03)

જવાબ 4(a)

જાવામાં એરર્સના પ્રકારો:

ટૂંકું વર્ણન:

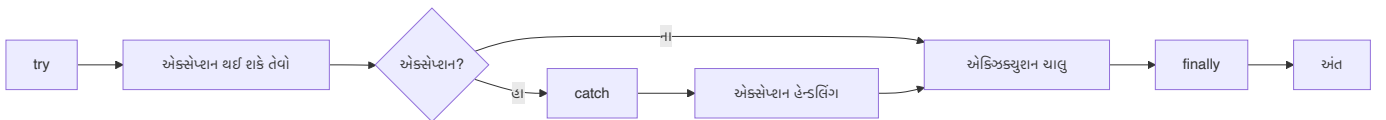
- **કમ્પાઇલ-ટાઇમ એરર્સ:** કમ્પાઇલેશન દરમિયાન શોધાય છે
  - **સિન્ટેક્સ એરર્સ:** ખોટો સિન્ટેક્સ/ગ્રામર
  - **સિમેન્ટિક એરર્સ:** ખોટા ટાઇપ્સ, ઘોષિત ન કરેલા વેરિએબલ્સ
- **રનટાઇમ એરર્સ:** પ્રોગ્રામ એક્ઝિક્યુશન દરમિયાન થાય છે
  - **એક્સેપ્શન્સ:** IOException, NullPointerException
- **લોજિકલ એરર્સ:** પ્રોગ્રામ ચાલે છે પરંતુ ખોટાં પરિણામો આપે છે

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "CRL" - Compile-time, Runtime, Logical

પ્રશ્ન 4(b): try catch બ્લોક ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (ગુણ: 04)

જવાબ 4(b)

Try-Catch બ્લોક: પ્રોગ્રામ એક્ઝિક્યુશન દરમિયાન થઈ શકે તેવા રનટાઇમ એક્સેપ્શન્સને હેન્ડલ કરવાનો એક મેકેનિઝમ.

ઉદાહરણ કોડ:

```
public class TryCatchDemo {  
    public static void main(String[] args) {  
        try {  
            // એક્સેપ્શન થઈ શકે તેવો કોડ  
            int[] numbers = {1, 2, 3};  
            System.out.println("એલિમેન્ટ ઍક્સેસ કરી રહ્યા છીએ: " + numbers[5]); //  
            ArrayIndexOutOfBoundsException  
        }  
    }  
}
```

```
// જો ઉપર એક્સેપ્શન થાય તો આ લાઇન એક્ઝિક્યુટ નહીં થાય
System.out.println("આ પ્રિન્ટ નહીં થાય");
}
catch (ArrayIndexOutOfBoundsException e) {
    // એક્સેપ્શન હેન્ડલિંગ કોડ
    System.out.println("એક્સેપ્શન પકડાયું: અરે ઇન્ડેક્સ બાઉન્ડ્સની બહાર છે");
    System.out.println("એરર મેસેજ: " + e.getMessage());
}

// પ્રોગ્રામ એક્ઝિક્યુશન ચાલુ રાખે છે
System.out.println("એક્સેપ્શન હેન્ડલિંગ પછી પ્રોગ્રામ ચાલુ રહે છે");
}
}
```

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

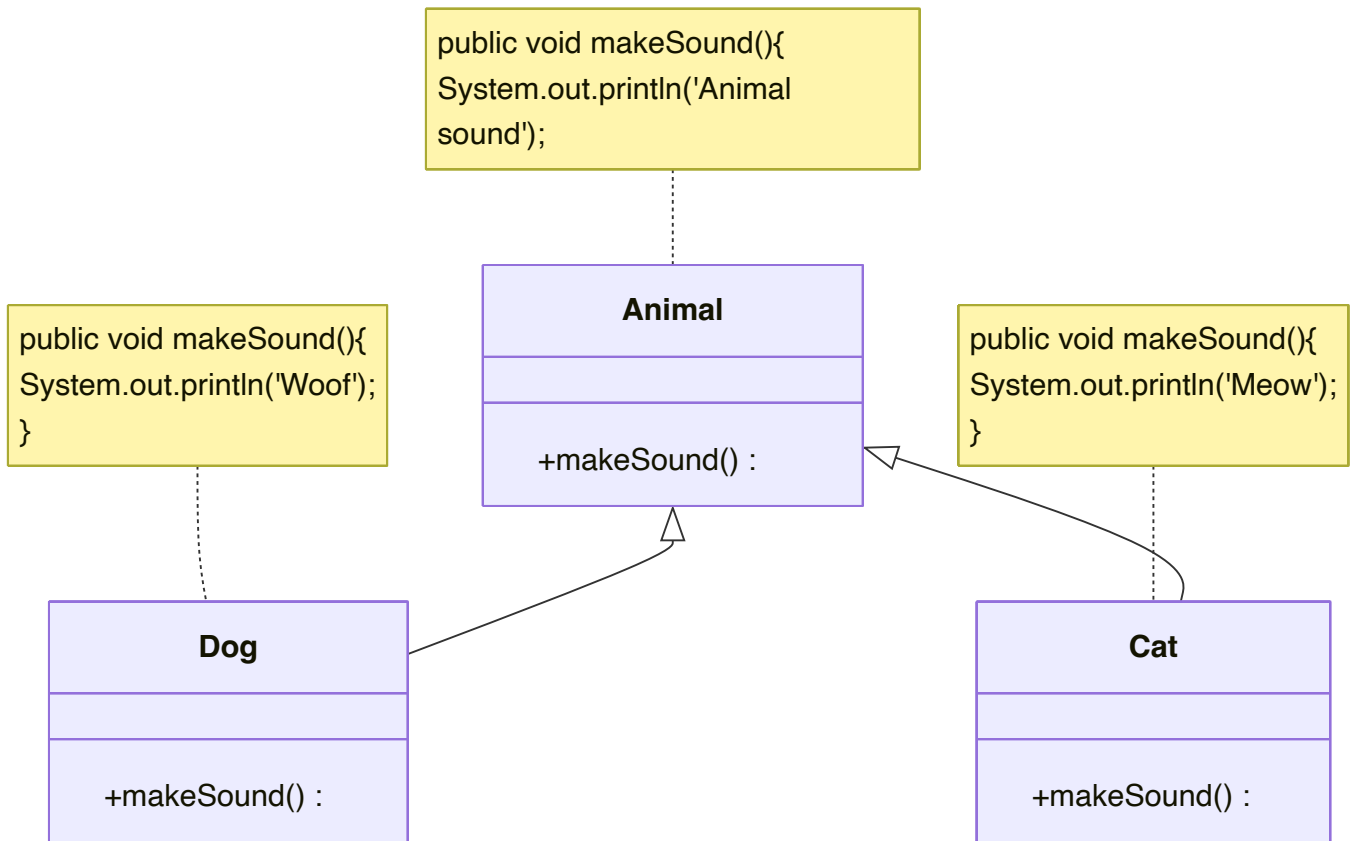
- **try:** એવો કોડ ધરાવે છે જે એક્સેપ્શન શ્રો કરી શકે છે
- **catch:** try બ્લોકમાં થતા ચોક્કસ એક્સેપ્શનને હેન્ડલ કરે છે
- **finally:** (વૈકલ્પિક) એક્સેપ્શન થાય કે ન થાય, હંમેશા એક્ઝિક્યુટ થાય છે
- અલગ અલગ એક્સેપ્શન ટાઇપ્સને હેન્ડલ કરવા માટે મલ્ટિપલ catch બ્લોક્સ હોઈ શકે છે

પ્રશ્ન 4(c): મેથડ ઓવરલોડિંગ અને ઓવરરાઇડિંગ વચ્ચેના કોઈપણ ચાર તફાવતો જણાવો. મેથડ ઓવરરાઇડિંગ સમજાવવા માટે એક જાવા કોડ લખો. (ગુણ: 07)

જવાબ 4(c)

મેથડ ઓવરલોડિંગ અને ઓવરરાઇડિંગ વચ્ચેના તફાવતો:

મેથડ ઓવરલોડિંગ	મેથડ ઓવરરાઇડિંગ
એક જ ક્લાસમાં	પેરન્ટ-ચાઇલ્ડ ક્લાસનો સંબંધ
અલગ પેરામીટર્સ (સંખ્યા, ટાઇપ, ક્રમ)	સરખા પેરામીટર્સ અને રિટર્ન ટાઇપ
કમ્પાઇલ-ટાઇમ પર રિઝોલ્વ થાય છે	રનટાઇમ પર રિઝોલ્વ થાય છે
મેથડ રીઝોલ્યુશન વધારે છે	પોલિમોર્ફિઝમને સપોર્ટ કરે છે

મેથડ ઓવરરાઈડિંગ સમજાવવા માટે જાવા કોડ:

```
// પેરન્ટ ક્લાસ
class Animal {
    // ઓવરરાઈડ થનારી મેથડ
    public void makeSound() {
        System.out.println("પ્રાણી અવાજ કરે છે");
    }
}

// યાઈલ્ડ ક્લાસ 1
class Dog extends Animal {
    // પેરન્ટ ક્લાસની મેથડ ઓવરરાઈડ કરવી
    @Override
    public void makeSound() {
        System.out.println("કૂતરો ભસે છે: ભૌ! ભૌ!");
    }
}

// યાઈલ્ડ ક્લાસ 2
class Cat extends Animal {
    // પેરન્ટ ક્લાસની મેથડ ઓવરરાઈડ કરવી
    @Override
    public void makeSound() {
        System.out.println("બિલાડી મ્યાઉ કરે છે: મ્યાઉ!");
    }
}
```

```
// મુખ્ય ક્લાસ
public class OverridingDemo {
    public static void main(String[] args) {
        // પેરન્ટ ક્લાસ રેફરન્સ અને ઓબ્જેક્ટ
        Animal a1 = new Animal();
        a1.makeSound(); // આઉટપુટ: પ્રાણી અવાજ કરે છે

        // ચાઇલ્ડ ક્લાસ ઓબ્જેક્ટ્સ
        Dog d1 = new Dog();
        d1.makeSound(); // આઉટપુટ: કૂતરો ભસે છે: ભૌ! ભૌ!

        Cat c1 = new Cat();
        c1.makeSound(); // આઉટપુટ: બિલાડી મ્યાઉ કરે છે: મ્યાઉ!

        // પોલિમોર્ફિક બિહેવિયર - પેરન્ટ રેફરન્સ, ચાઇલ્ડ ઓબ્જેક્ટ્સ
        Animal a2 = new Dog();
        a2.makeSound(); // આઉટપુટ: કૂતરો ભસે છે: ભૌ! ભૌ!

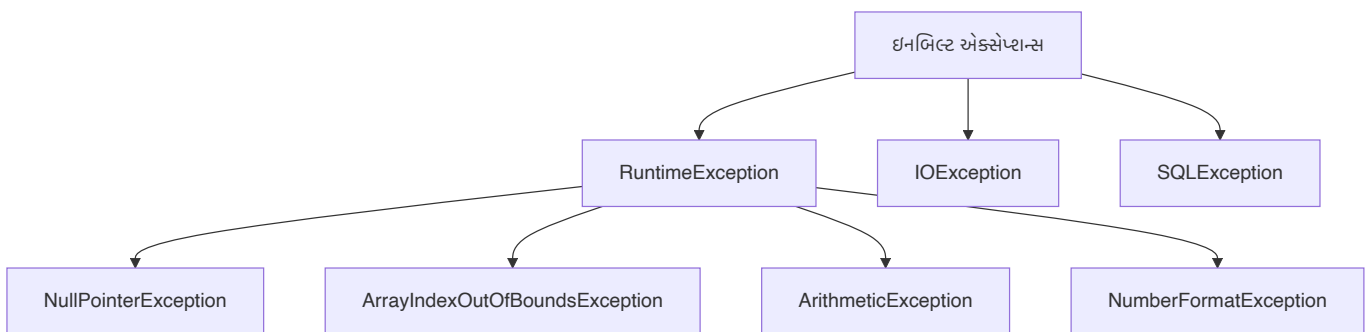
        Animal a3 = new Cat();
        a3.makeSound(); // આઉટપુટ: બિલાડી મ્યાઉ કરે છે: મ્યાઉ!
    }
}
```

મેથડ ઓવરરાઇડિંગ માટે યાદ રાખવાની ટ્રિક: "SOAP" - Same method, Object of child, After inheritance, Polymorphism

પ્રશ્ન 4(a OR): કોઈપણ ચાર ઇનબિલ્ટ એક્સેપ્શન્સ જણાવો. (ગુણ: 03)

જવાબ 4(a OR)

જાવામાં ઇનબિલ્ટ એક્સેપ્શન્સ:

સામાન્ય ઇનબિલ્ટ એક્સેપ્શન્સ:

1. **NullPointerException**: જ્યારે null ઓબ્જેક્ટ રેફરન્સનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે
2. **ArrayIndexOutOfBoundsException**: જ્યારે અમાન્ય એરે ઇન્ડેક્સ ઍક્સેસ કરવામાં આવે
3. **ArithmeticException**: શૂન્યથી ભાગાકાર જેવી ગાણિતિક ભૂલો માટે
4. **NumberFormatException**: જ્યારે અમાન્ય સ્ટ્રિંગને નંબરમાં કન્વર્ટ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે

5. **IOException**: જ્યારે I/O ઓપરેશન નિષ્ફળ જાય

6. **ClassNotFoundException**: જ્યારે અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવા ક્લાસને ઍક્સેસ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે

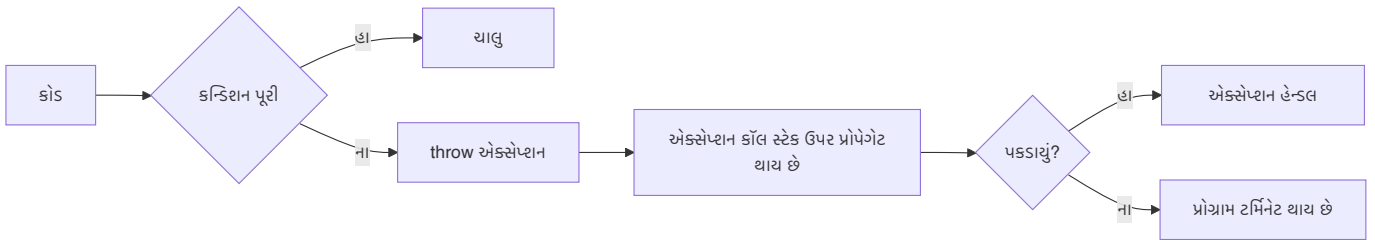
7. **IllegalArgumentException**: જ્યારે મેથડમાં અમાન્ય આર્ગ્યુમેન્ટ પાસ કરવામાં આવે

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "NANI-CIL" - NullPointerException, ArrayIndexOutOfBoundsException, NumberFormatException, IOException, ClassNotFoundException, IllegalArgumentException

પ્રશ્ન 4(b OR): "throw" કીવર્ડ યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (ગુણ: 04)

જવાબ 4(b OR)

Throw કીવર્ડ: મેથડ અથવા કોડ બ્લોકમાંથી ઍક્સેપ્શન સ્પષ્ટપણે શ્રો કરવા માટે વપરાય છે.

ઉદાહરણ કોડ:

```
public class ThrowDemo {
    // ઍક્સેપ્શન શ્રો કરતી મેથડ
    static void checkAge(int age) {
        if (age < 18) {
            // સ્પષ્ટપણે ઍક્સેપ્શન શ્રો કરો
            throw new ArithmeticException("ઍક્સેસ નામંજૂર - તમારી ઉંમર ઓછામાં ઓછી 18 વર્ષ હોવી જોઈએ.");
        } else {
            System.out.println("ઍક્સેસ મંજૂર - તમે પૂરતા મોટા છો!");
        }
    }

    public static void main(String[] args) {
        try {
            // checkAge મેથડ ટેસ્ટ કરો
            checkAge(15); // આ ઍક્સેપ્શન શ્રો કરશે
        } catch (ArithmeticException e) {
            System.out.println("ઍક્સેપ્શન પકડાયું: " + e.getMessage());
        }

        System.out.println("પ્રોગ્રામ ચાલુ રહે છે...");
    }
}
```

આઉટપુટ:

એક્સેપ્શન પકડાયું: એક્સેસ નામજૂર – તમારી ઉંમર ઓછામાં ઓછી 18 વર્ષ હોવી જોઈએ.
પ્રોગ્રામ ચાલુ રહે છે...

મુખ્ય મુદ્દાઓ:

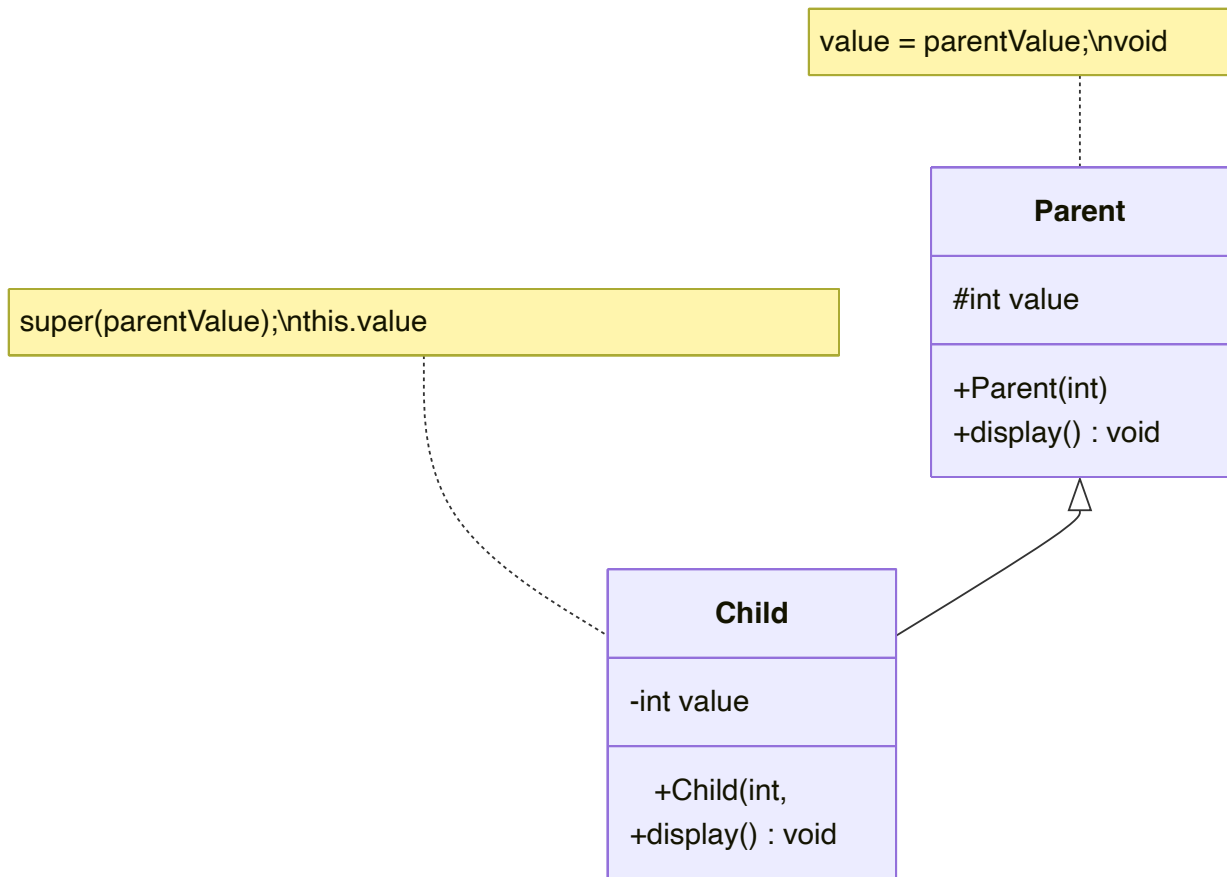
- **throw** નવો એક્સેપ્શન ઓબ્જેક્ટ બનાવે છે અને થ્રો કરે છે
- **બિલ્ટ-ઇન** અથવા **કસ્ટમ એક્સેપ્શન્સ** થ્રો કરી શકાય છે
- **try-catch** દ્વારા હેન્ડલ કરવું જોઈએ અથવા **throws** સાથે ડિક્લેર કરવું જોઈએ
- **કસ્ટમ વેલિડેશન** અને એરર હેન્ડલિંગ માટે વપરાય છે

પ્રશ્ન 4(c OR): 'this' કીવર્ડ અને 'super' કીવર્ડની તુલના કરો. યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે super કીવર્ડ સમજાવો. (ગુણ: 07)

જવાબ 4(c OR)

'this' અને 'super' કીવર્ડની તુલના:

'this' કીવર્ડ	'super' કીવર્ડ
વર્તમાન ક્લાસના ઓબ્જેક્ટનો સંદર્ભ આપે છે	પેરન્ટ ક્લાસના ઓબ્જેક્ટનો સંદર્ભ આપે છે
વર્તમાન ક્લાસના મેમ્બર્સ ઍક્સેસ કરવા વપરાય છે	પેરન્ટ ક્લાસના મેમ્બર્સ ઍક્સેસ કરવા વપરાય છે
કન્સ્ટ્રક્ટર્સ, મેથડ્સ, વેરિએબલ્સ સાથે વપરાય છે	કન્સ્ટ્રક્ટર્સ, મેથડ્સ, વેરિએબલ્સ સાથે વપરાય છે
સ્ટેટિક કોન્ટેક્સ્ટમાં વાપરી શકાતું નથી	સ્ટેટિક કોન્ટેક્સ્ટમાં વાપરી શકાતું નથી
વેરિએબલ શેડોઇંગ દૂર કરવા વપરાય છે	ઓવરરાઇડેડ મેથડ્સ ઍક્સેસ કરવા વપરાય છે

'super' કીવર્ડ સમજાવવા માટે જાવા કોડ:

```

// પેરન્ટ ક્લાસ
class Person {
    // ઇન્સ્ટન્સ વેરિએબલ્સ
    String name;
    int age;

    // કન્સ્ટ્રક્ટર
    Person(String name, int age) {
        this.name = name;
        this.age = age;
    }

    // મેથડ
    void display() {
        System.out.println("નામ: " + name);
        System.out.println("ઉંમર: " + age);
    }
}

// ચાઇલ્ડ ક્લાસ
class Student extends Person {
    // વધારાનું ઇન્સ્ટન્સ વેરિએબલ
    String course;
  
```

```

// super વાપરતો કન્સ્ટ્રક્ટર
Student(String name, int age, String course) {
    // પેરન્ટ કન્સ્ટ્રક્ટર કૉલ કરો
    super(name, age);
    this.course = course;
}

// પેરન્ટ મેથડ ઓવરરાઇડ કરવી
@Override
void display() {
    // પેરન્ટ મેથડ કૉલ કરો
    super.display();
    // વધારાની માહિતી ઉમેરો
    System.out.println("કોર્સ: " + course);
}

// વેરિએબલ શેડોઇંગ બતાવવા માટે મેથડ
void displayAge(int age) {
    System.out.println("લોકલ ઉંમર: " + age);
    System.out.println("આ ઓબ્જેક્ટની ઉંમર: " + this.age);
    System.out.println("પેરન્ટ ક્લાસની ઉંમર: " + super.age); // આ કેસમાં this.age જેવું જ છે
}
}

// મુખ્ય ક્લાસ
public class SuperDemo {
    public static void main(String[] args) {
        // Student ઓબ્જેક્ટ બનાવો
        Student s = new Student("જોન", 20, "જાવા પ્રોગ્રામિંગ");

        // ઓવરરાઇડેડ મેથડ કૉલ કરો
        s.display();

        // લોકલ વેરિએબલ શેડોઇંગ સાથે મેથડ ટેસ્ટ કરો
        s.displayAge(25);
    }
}

```

આઉટપુટ:

```

નામ: જોન
ઉંમર: 20
કોર્સ: જાવા પ્રોગ્રામિંગ
લોકલ ઉંમર: 25
આ ઓબ્જેક્ટની ઉંમર: 20
પેરન્ટ ક્લાસની ઉંમર: 20

```

'super' કીવર્ડના ઉપયોગો:

- **super():** પેરન્ટ કન્સ્ટ્રક્ટર કૉલ કરવા
- **super.variable:** પેરન્ટ વેરિએબલ ઍક્સેસ કરવા

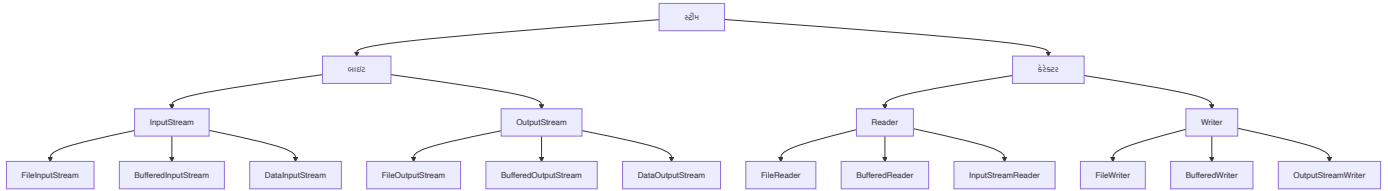
- **super.method():** પેરન્ટ મેથડ કૉલ કરવા

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "CVM" - Constructor, Variables, Methods (this અને super બંને માટે)

પ્રશ્ન 5(a): વિવિધ સ્ટ્રીમ ક્લાસની યાદી આપો. (ગુણ: 03)

જવાબ 5(a)

જાવા સ્ટ્રીમ ક્લાસ:

મુખ્ય સ્ટ્રીમ ક્લાસ:

- **બાઇટ સ્ટ્રીમ્સ:** ડેટાને બાઇટ બાય બાઇટ (8 બિટ્સ) પ્રોસેસ કરે છે
  - **InputStream:** બાઇટ્સ વાંચવા માટેનો એબ્સ્ટ્રેક્ટ ક્લાસ
  - **OutputStream:** બાઇટ્સ લખવા માટેનો એબ્સ્ટ્રેક્ટ ક્લાસ
- **કેરેક્ટર સ્ટ્રીમ્સ:** ડેટાને કેરેક્ટર બાય કેરેક્ટર (16 બિટ્સ) પ્રોસેસ કરે છે
  - **Reader:** કેરેક્ટર્સ વાંચવા માટેનો એબ્સ્ટ્રેક્ટ ક્લાસ
  - **Writer:** કેરેક્ટર્સ લખવા માટેનો એબ્સ્ટ્રેક્ટ ક્લાસ

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "BIOS-RW" - Byte Input/Output Streams, Reader/Writer

પ્રશ્ન 5(b): "Divide by zero" એરર માટે યુઝર ડિફાઇન્ડ એક્સેપ્શન ડેવલપ કરવા માટે એક જાવા પ્રોગ્રામ લખો. (ગુણ: 04)

જવાબ 5(b)

"Divide by Zero" એરર માટે યુઝર-ડિફાઇન્ડ એક્સેપ્શન:

```
// કસ્ટમ એક્સેપ્શન ક્લાસ
class DivideByZeroException extends Exception {
    // કન્સ્ટ્રક્ટર
    public DivideByZeroException(String message) {
        // પેરન્ટ કન્સ્ટ્રક્ટર કૉલ કરો
        super(message);
    }
}

// મુખ્ય ક્લાસ
public class CustomExceptionDemo {
    // કસ્ટમ એક્સેપ્શન થ્રો કરતી મેથડ
    public static double divide(int a, int b) throws DivideByZeroException {
        if (b == 0) {
            // કસ્ટમ એક્સેપ્શન થ્રો કરો
        }
    }
}
```

```

        throw new DivideByZeroException("શૂન્યથી ભાગી શકાતું નથી!");
    }
    return (double) a / b;
}

public static void main(String[] args) {
    try {
        // divide મેથડ ટેસ્ટ કરો
        System.out.println("10 / 2 = " + divide(10, 2)); // બરાબર કામ કરશે
        System.out.println("10 / 0 = " + divide(10, 0)); // એક્સેપ્શન થ્રો કરશે
    } catch (DivideByZeroException e) {
        System.out.println("કસ્ટમ એક્સેપ્શન: " + e.getMessage());
    } finally {
        System.out.println("પ્રોગ્રામ એક્ઝિક્યુશન પૂર્ણ");
    }
}
}

```

આઉટપુટ:

```

10 / 2 = 5.0
કસ્ટમ એક્સેપ્શન: શૂન્યથી ભાગી શકાતું નથી!
પ્રોગ્રામ એક્ઝિક્યુશન પૂર્ણ

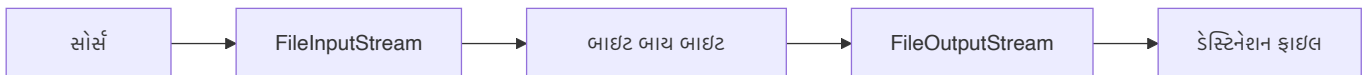
```

યુઝર-ડિફાઇન્ડ એક્સેપ્શન બનાવવાના પગલાં:

1. Exception એક્સટેન્ડ કરતો ક્લાસ બનાવો
2. પેરન્ટને મેસેજ પાસ કરવા માટે કન્સ્ટ્રક્ટર ડિફાઇન કરો
3. જ્યારે કન્ડિશન મળે ત્યારે એક્સેપ્શન થ્રો કરો
4. try-catch બ્લોક સાથે એક્સેપ્શન હેન્ડલ કરો

પ્રશ્ન 5(c): જાવામાં એક પ્રોગ્રામ લખો જે ફાઇલની સામગ્રીને બાઇટ બાય બાઇટ વાંચે અને તેને બીજી ફાઇલમાં કોપી કરે. (ગુણ: 07)

જવાબ 5(c)

બાઇટ બાય બાઇટ ફાઇલ કોપી કરવા માટે જાવા પ્રોગ્રામ:

```

import java.io.FileInputStream;
import java.io.FileOutputStream;
import java.io.IOException;

public class FileCopyByteByByte {
    public static void main(String[] args) {
        // સોર્સ અને ડેસ્ટિનેશન ફાઇલ પાથ
    }
}

```

```

String sourceFile = "source.txt";
String destFile = "destination.txt";

// ફાઇલ સ્ટ્રીમ્સ ડિક્લેર કરો
FileInputStream fis = null;
FileOutputStream fos = null;

try {
    // ઇનપુટ સ્ટ્રીમ ઇનિશિયલાઇઝ કરો
    fis = new FileInputStream(sourceFile);

    // આઉટપુટ સ્ટ્રીમ ઇનિશિયલાઇઝ કરો
    fos = new FileOutputStream(destFile);

    // દરેક બાઇટ સ્ટોર કરવા માટે વેરિએબલ
    int byteData;

    // બાઇટ બાય બાઇટ વાંચો અને લખો
    System.out.println("બાઇટ બાય બાઇટ ફાઇલ કોપી કરી રહ્યા છીએ...");
    while ((byteData = fis.read()) != -1) {
        // બાઇટને ડેસ્ટિનેશન ફાઇલમાં લખો
        fos.write(byteData);
    }

    System.out.println("ફાઇલ સફળતાપૂર્વક કોપી થઈ ગઈ!");

} catch (IOException e) {
    System.out.println("એરર: " + e.getMessage());
    e.printStackTrace();
} finally {
    // સ્ટ્રીમ્સ બંધ કરો
    try {
        if (fis != null) {
            fis.close();
        }
        if (fos != null) {
            fos.close();
        }
    } catch (IOException e) {
        System.out.println("સ્ટ્રીમ્સ બંધ કરવામાં એરર: " + e.getMessage());
    }
}
}

```

ફાઇલ હેન્ડલિંગ વિશે મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- સ્ટ્રીમ્સ હંમેશા **finally** બ્લોકમાં બંધ કરો
- Java 7+ માં ઓટોમેટિક બંધ કરવા માટે **try-with-resources** વાપરો
- **BufferedInputStream/BufferedOutputStream** પરફોર્મન્સ સુધારે છે

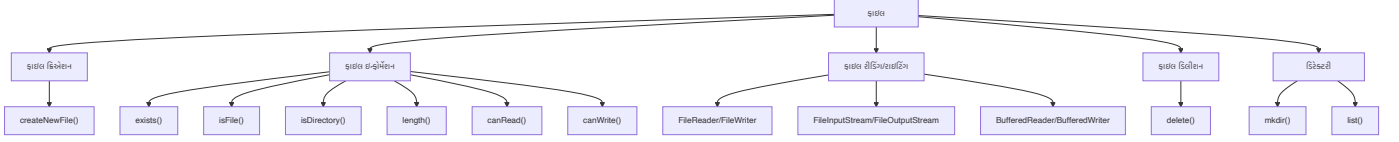
- **બાઇટ-બાય-બાઇટ** કોપીઇંગ બધા ફાઇલ ટાઇપ્સ (ટેક્સ્ટ અને બાઇનરી) માટે કામ કરે છે

ફાઇલ કોપી કરવાના પગલાં માટે યાદ રાખવાની ટ્રિક: "**CROW**" - Create streams, Read source, Output to destination, Wrap up (close)

પ્રશ્ન 5(a OR): જાવામાં વિવિધ ફાઇલ ઓપરેશન્સની યાદી આપો. (ગુણ: 03)

જવાબ 5(a OR)

જાવામાં ફાઇલ ઓપરેશન્સ:

સામાન્ય ફાઇલ ઓપરેશન્સ:

- **ફાઇલ ક્રિએશન:** નવી ફાઇલ બનાવવી
- **ફાઇલ ઇન્ફોર્મેશન:** ફાઇલ એટ્રિબ્યુટ્સ ચેક કરવા
- **ફાઇલ રીડિંગ:** ફાઇલમાંથી ડેટા વાંચવો
- **ફાઇલ રાઇટિંગ:** ફાઇલમાં ડેટા લખવો
- **ફાઇલ ડિલીશન:** ફાઇલ ડિલીટ કરવી
- **ડિરેક્ટરી ઓપરેશન્સ:** ડિરેક્ટરી બનાવવી અને મેનેજ કરવી

ફાઇલ ઓપરેશન્સ માટે મેથડ્સ:

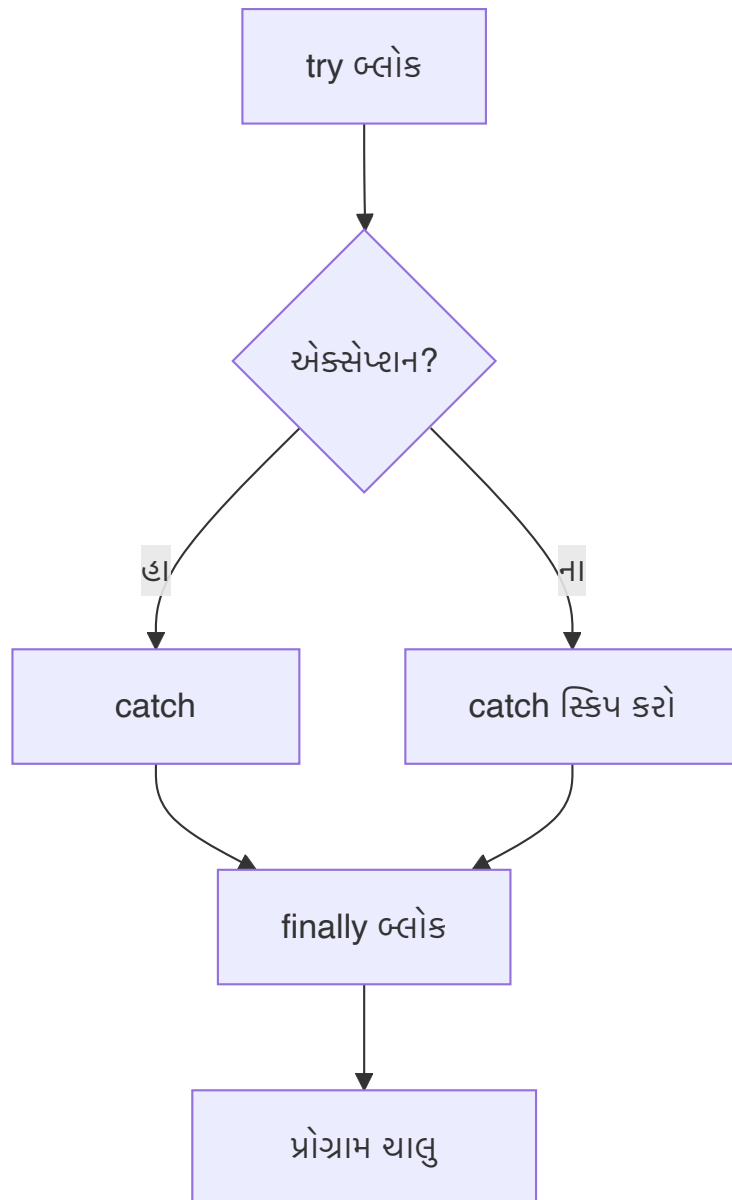
- **createNewFile():** નવી ફાઇલ બનાવે છે
- **exists():** ફાઇલ અસ્તિત્વમાં છે કે નહીં તે ચેક કરે છે
- **delete():** ફાઇલ ડિલીટ કરે છે
- **mkdir():** ડિરેક્ટરી બનાવે છે
- **list():** ડિરેક્ટરીમાં ફાઇલ્સની યાદી આપે છે
- **length():** ફાઇલનું સાઇઝ મેળવે છે

યાદ રાખવા માટેની ટ્રિક: "**CIRDWD**" - Create, Info, Read, Delete, Write, Directory

પ્રશ્ન 5(b OR): એક્સેપ્શન હેન્ડલિંગમાં finally બ્લોક સમજાવવા માટે એક જાવા પ્રોગ્રામ લખો. (ગુણ: 04)

જવાબ 5(b OR)

Finally બ્લોક: એવો બ્લોક જે એક્સેપ્શન થો થાય કે ન થાય, **હંમેશા** એક્ઝિક્યુટ થાય છે, સામાન્ય રીતે ક્લીનઅપ ઓપરેશન્સ માટે વપરાય છે.

Finally બ્લોક સમજાવવા માટે જવા પ્રોગ્રામ:

```
import java.io.FileInputStream;
import java.io.FileNotFoundException;
import java.io.IOException;

public class FinallyBlockDemo {
    public static void main(String[] args) {
        FileInputStream fis = null;

        try {
            // ફાઇલ ખોલવાનો પ્રયાસ કરો
            System.out.println("try બ્લોકની અંદર");
            fis = new FileInputStream("nonexistent.txt"); // એક્સેપ્શન થો કરશે

            // જો ઉપર એક્સેપ્શન થાય તો આ એક્ઝિક્યુટ નહીં થાય
            System.out.println("ફાઇલ સફળતાપૂર્વક ખોલી");
        }
    }
}
```

```

    } catch (FileNotFoundException e) {
        // એક્સેપ્શન હેન્ડલ કરો
        System.out.println("catch બ્લોકની અંદર");
        System.out.println("એક્સેપ્શન: " + e.getMessage());

    } finally {
        // હંમેશા એક્ઝિક્યુટ થાય છે
        System.out.println("finally બ્લોકની અંદર");

        // રિસોર્સ બંધ કરો
        try {
            if (fis != null) {
                fis.close();
            }
            System.out.println("ફાઇલ સ્ટ્રીમ બંધ કરી");
        } catch (IOException e) {
            System.out.println("ફાઇલ બંધ કરવામાં અરર: " + e.getMessage());
        }

        System.out.println("finally બ્લોક એક્ઝિક્યુટ થયો");
    }

    System.out.println("try-catch-finally પછી પ્રોગ્રામ ચાલુ રહે છે");
}
}

```

આઉટપુટ:

```

try બ્લોકની અંદર
catch બ્લોકની અંદર
એક્સેપ્શન: nonexistent.txt (આવી કોઈ ફાઇલ કે ડિરેક્ટરી નથી)
finally બ્લોકની અંદર
ફાઇલ સ્ટ્રીમ બંધ કરી
finally બ્લોક એક્ઝિક્યુટ થયો
try-catch-finally પછી પ્રોગ્રામ ચાલુ રહે છે

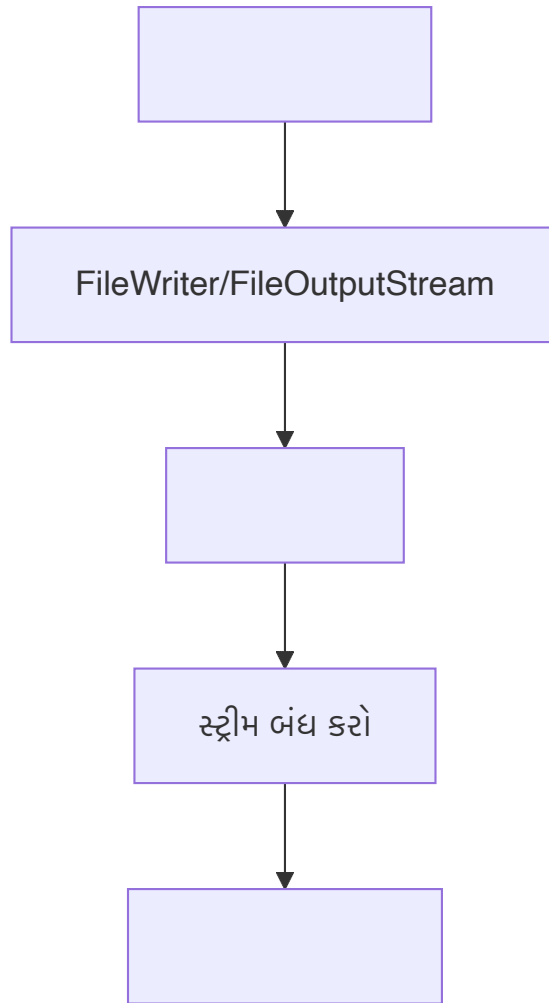
```

Finally બ્લોક વિશે મુખ્ય મુદ્દાઓ:

- એક્સેપ્શન થાય કે ન થાય, હંમેશા એક્ઝિક્યુટ થાય છે
- રિસોર્સ કલીનઅપ (ફાઇલ્સ, કનેક્શન્સ બંધ કરવા) માટે વપરાય છે
- મેથડ રિટર્ન થાય તે પહેલાં એક્ઝિક્યુટ થાય છે
- catch બ્લોક વિના પણ અસ્તિત્વમાં હોઈ શકે છે (try-finally)

પ્રશ્ન 5(c OR): ફાઇલ બનાવવા અને તેના પર રાઈટ ઓપરેશન કરવા માટે એક જાવા પ્રોગ્રામ લખો. (ગુણ: 07)

જવાબ 5(c OR)

ફાઇલ બનાવવા અને લખવા માટે જાવા પ્રોગ્રામ:

```
import java.io.BufferedWriter;
import java.io.File;
import java.io.FileWriter;
import java.io.IOException;

public class FileCreateAndWrite {
    public static void main(String[] args) {
        // ફાઇલ પાથ
        String filePath = "myfile.txt";

        // લખવાની સામગ્રી
        String content = "હેલો, આ સેમ્પલ ટેક્સ્ટ છે.\n";
        content += "આ ફાઇલ જાવા I/O ઓપરેશન્સનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવી છે.\n";
        content += "જાવા ફાઇલ હેન્ડલિંગને સરળ બનાવે છે!";

        // ફાઇલ રાઇટર ઓબ્જેક્ટ્સ
        FileWriter fw = null;
        BufferedWriter bw = null;

        try {
            // પગલું 1: File ઓબ્જેક્ટ બનાવો
```

```

File file = new File(filePath);

// ચેક કરો કે ફાઇલ પહેલેથી અસ્તિત્વમાં છે કે નહીં
if (file.exists()) {
    System.out.println("ફાઇલ પહેલેથી અસ્તિત્વમાં છે: " + filePath);
} else {
    // નવી ફાઇલ બનાવો
    if (file.createNewFile()) {
        System.out.println("ફાઇલ બનાવી: " + filePath);
    } else {
        System.out.println("ફાઇલ બનાવવામાં નિષ્ફળતા");
        return;
    }
}

// પગલું 2: FileWriter બનાવો
fw = new FileWriter(file);

// પગલું 3: બેટર પરફોર્મન્સ માટે BufferedWriter બનાવો
bw = new BufferedWriter(fw);

// પગલું 4: ફાઇલમાં સામગ્રી લખો
bw.write(content);

System.out.println("ફાઇલમાં સફળતાપૂર્વક લખાણ થયું");

} catch (IOException e) {
    System.out.println("એરર આવી: " + e.getMessage());
    e.printStackTrace();
} finally {
    try {
        // પગલું 5: રિસોર્સ બંધ કરો
        if (bw != null) {
            bw.close();
        }
        if (fw != null) {
            fw.close();
        }
    } catch (IOException e) {
        System.out.println("રિસોર્સ બંધ કરવામાં એરર: " + e.getMessage());
    }
}

// ફાઇલ ઇન્ફોર્મેશન વેરિફાય કરો
File file = new File(filePath);
if (file.exists()) {
    System.out.println("\nફાઇલ ઇન્ફોર્મેશન:");
    System.out.println("પાથ: " + file.getAbsolutePath());
    System.out.println("સાઇઝ: " + file.length() + " બાઇટ્સ");
    System.out.println("વાંચી શકાય: " + file.canRead());
    System.out.println("લખી શકાય: " + file.canWrite());
}

```



```
}  
}
```

ફાઇલ બનાવવા અને લખવાના પગલાં:

1. **File ઓબ્જેક્ટ બનાવો:** ફાઇલ પાથનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે
2. **ફાઇલ બનાવો:** `createNewFile()` મેથડનો ઉપયોગ કરો
3. **રાઇટર ઇનિશિયલાઇઝ કરો:** `FileWriter` અથવા `FileOutputStream`
4. **ડેટા લખો:** ફાઇલમાં સામગ્રી લખો
5. **રિસોર્સ બંધ કરો:** સિસ્ટમ રિસોર્સ છોડો

ફાઇલ રાઇટર મેથડ્સ:

- **`write(String)`:** સ્ટ્રિંગને ફાઇલમાં લખે છે
- **`write(char[])`:** કેરેક્ટર એરેને લખે છે
- **`newLine()`:** નવી લાઇન ઉમેરે છે (ફક્ત `BufferedWriter`)
- **`append(char)`:** અંતમાં કેરેક્ટર જોડે છે
- **`flush()`:** ડિસ્કમાં લખવા માટે ફોર્સ કરે છે

ફાઇલ રાઇટિંગના પગલાં માટે યાદ રાખવાની ટ્રિક: "**FICRW**" - File object, Initialize, Create, Resource, Write